

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

SANCTITATEA SA PIUS XI.

ALES IN 6 FEBRUARIE 1922
INCORONAT IN 12 FEBRUARIE 1922.

Crainicul păcii.

La începutul anului al XV-lea de pontificat.

Se împlinesc patrusprezece ani, de când, pe balconul extern al Sf. Petru, a apărut pentru întâia dată figura candidă și maiestuoasă a lui Pius XI, binecuvântând nesfârșitele mulțimi, cari urmăreau de aproape desfășurarea evenimentelor. Era 6 Februarie 1922. În 12 a aceleiași luni în Bazilica Vaticană se săvârșea, cu un fast deosebit, actul încoronării. Noul ales se investea cu acea autoritate care nu se sfârșește când se sfârșesc oamenii și nici trece, când trec evenimentele. Se perpetua acea suveranitate regală și indefectibilă, pe care a întemeiat-o Isus Cristos, și care, prin El rămâne neschimbată și neschimbăcioasă, oricare ar fi persoana în care se întrupează ea. Binecuvântarea aceea era prevestirea unui viitor mai bun. Prin semnul acela al crucii părea, că noul Papă aruncă în lume sămânța misterioasă a binelui, care din an în an încolțește, crește și aduce roade îmbelșugate. Enciclica programatică, Ubi arcano Dei, dată abia în Decembrie 1922, explică însemnătatea acelei binecuvântări: pace între oamenii de bună învoire. Pax Christi in regno Christi. Pacea lui Cristos în împărăția lui Cristos. Cuvintele aceste prin care Pius XI își anunța programul Pontificatului său, răsunară ca o mustrare și ca o făgăduință făcută lumii chinuite de durerile crâncene ale războiului. Rare-ori un program de Pontificat, ce părea atât de îndepărtat de realitate și de posibilitățile omenești, corăspundea așa de perfect nevoilor imperioase ale momentului. Și de puține ori în istorie a fost înfăptuit un program de guvernare cu atâta credință și pasiune.

Cine examinează mai ales diferitele acte și documente pontificale, poate nu observă numai decît legătura intimă ce le unește, dar privite din această înălțime programatică, se vede cât sunt de inim unite și cum tind spre acelaș scop, încât nu poți să nu-ți dai seamă că, e Providența dumnezească aceea care le-a inspirat.

Pax Christi in regno Christi!

E zadarnic să cauți pacea, dacă nu pui temelile și condițiile esențiale și creștinești ale păcii: Împărăția lui Cristos. În slujba acestui ideal, al zidirii și răspândirii împărăției lui Cristos pe pământ, își pune deci Pius XI toată activitatea, toate eforturile și nizuințele sale. Se trudește să lățească împărăția lui Cristos pe pământ, ca să stăpânească pacea sa dumnezească în tot locul. Cu programul său Pius XI înfăptuește gândul, dorința și eforturile constante ale celor patru glorioși înaintași ai săi: Pius IX, Leon XIII, Pius X și Benedict XV.

Il călăuzește numai acel »va fi o turmă și un păstor«, dorința lui Cristos și aspirațiunea Apostolilor

când străbăteau toate drumurile împărăției romane, cucerind suflete Răstignitului.

Se gândește la Misiuni unde războiul a distrus munca de veacuri și unde trebuia refăcut din nou totul, ca în primele zile ale creștinismului. — Chiamă Acțiunea Catolică să colaboreze cu Episcopii și preoții, pentru ca să fie readus Cristos la locul ce i-se cuvine în viața individuală, familiară și socială. Deșteaptă evlavia prin nenumăratele cuvântări pe care le rostește cu prilejul anilor sfinți și al jubileului său preotesc, cu enciclicele despre Regalitatea lui Cristos, despre Inima lui Isus, despre exercițiile spirituale și despre Preoție. — Repară sfințenia familiei prin Casti connubii și prin luminoasa Enciclică despre educația tinerimii. Continuă și adaptează împrejurărilor schimbate opera socială a lui Leon XIII prin Quadragesimo anno și prin apelul pentru cruciada de milostenie, Nova impendent, ce a șters atâtea lacrimi și a vindecat atâtea răni, alungând norii întunecoși ce pluteau deasupra lumii. — Reformează studiile teologice prin dispoziții înțelepte, clădește Seminarii; înalță prestigiul Bisericii la culmi nebănuite și aplanează un conflict ce, vreme de șaiszeci de ani, a chinuit milioane de conștiințe și ținea de parte de casa Părintelui Comun poporul cel mai apropiat de inima sa.

*

Pax Christi in regno Christi!

Valul de bucurie ce a cuprins sufletul oamenilor acum patrusprezece ani, se revarsă azi cu mai multă putere peste lume. Acum patrusprezece ani entuziasmul lumii nu era decît expresia unei nădejdi. Popoarele desvătăguită în urma războiului nemilos, ordinea socială răscolită de patimile nestăpânite, ordinea morală amenințată la temelii de principiile distrugătoare ale oricărei valori spirituale, exasperarea maselor, anarhia minților, frica de rănille deschise pe trupurile națiunilor, toate mânau lumea în brațele desnădejdi.

Vederea noului Papă care binecuvânta lumea, și conștiința că Providența își potrivește pe aleșii săi cu nevoile timpului, au aprins din nou nădejdea în suflete. Și de atunci, privirile lumii au rămas mereu așintite spre scaunul acestui nou Petru. Lumea a început să înțeleagă că problemele grave cari frământă lumea nu se pot rezolva decît alergând la aceasta catedră a adevărului pe care Cristos a așezat-o în lume, decît alergând la aceasta autoritate socotită competentă, de către cele mai de seamă și mai nobile personalități ale lumii. Și dacă astăzi și cei din tabere dușmănoase așteaptă glasul autorizat

al lui Pius XI, în marile probleme ale clipei de față, este, pentru că Providența, care cârmuiește în chip nevăzut Biserica, silește o altă dată răutatea oamenilor să alerge iarăși la Acela, pe care până mai ieri l-au nesocotit, adevărind și aci vorbele Scripturii, că »piatra pe care nu o au socotit . . . aceasta s'a făcut în capul unghiului, dela Domnul s'a făcut aceasta și este minunată întru ochii noștri«.

Noi catolicii, pentru cari Papa este piatra pe care se razimă întreaga clădire a Bisericii, este păzitorul adevărului, unica scăpare a lumii, fără de care nu este

adevărat progres, adevărata pace și prosperitate socială, fără de care nu poate fi adevărată civilizație, îndreptăm, azi mai mult ca oricând, privirile și inimile spre urmașul lui Petru, spre Vicarul lui Cristos pe pământ, spre Preafericitul nostru Părinte Papa Pius XI, căci știm că numai de acolo vin cuvintele vieții de veci. Și la această aniversare, scumpă oricărui fiu al Bisericii, înălțăm pentru El rugăciuni fierbinți la Dumnezeu, repetând cuvintele Psalmistului: »Fie Doamne mâna Ta peste bărbatul dreptei Tale și peste fiul omului pe care l-ai întărit Ție«.

Papalitatea și Acțiunea Catolică.

Iată două noțiuni cu cari lumea noastră românească este prea puțin familiarizată; faptul, că ele nu se cunosc nu-i împiedecă de loc, pe cei mai mulți, ca să-și spună părerea, ba din contră: sentința de condamnare e gata înainte, și asta — se zice — dintr'un imbold de conștiință românească, din care motiv, dela început, discuția primește o notă de pasiune, care face imposibilă judecata dreaptă.

Este adevărat, că »actuala« mentalitate românească »se impacă« mai greu cu noțiunea papalității, căci aceasta instituție înseamnă — înainte de toate — disciplină, și noi, din nenorocire, dăm atâtea dovezi, că așa ceva nu ne convine. Dar, pe încetul, vremurile grele ne vor convinge pe toți, că foarte multe lucruri trebuie radical schimbate în concepția noastră despre ideologia națională, luând idea în cel mai adevărat înțeles al cuvântului.

Dintru început trebuie precizat și stabilit faptul că, papalitatea nu se reduce la o persoană, fie ea cea mai excelentă ființă umană, ci înseamnă cea mai extraordinară instituție pământească, cum nu a mai fost alta și nu va mai fi niciodată. Singura instituție până azi, care între toate vicisitudinile vremurilor, înfruntând atâtea greutăți, s'a menținut dealungul alor 19 veacuri fără întrerupere, crescând, zi cu zi, în glorie și onoare. Timpurile critice, când toată dușmănia răutății omenești, s'a ridicat și uneltit în contra Papilor, pentru mulți formează un contra argument, pe când, dimpotrivă, chiar acestea vremuri sunt cea mai puternică dovadă, despre originea dumnezească a acestei instituții. Mântuitorul oare nu a fost gonit de Irod, obligat fiind să se refugieze în Egipt, ba — să o recunoaștem căci este notă cea mai jalnică a neputinței în inferiorității noastre omenești de totdeauna — a trebuit să fie răstignit și batjocorit în toată forma, ca, pe urmă înviind, să ne dăm seama, că într'adevăr Fiul lui Dumnezeu a fost. Ce este oare mai firesc apoi, decât, ca farizeii și cărturarii, chiar și dela noi, în actualul prezent zbuciumat să aibă exact aceeași părerea despre locjiitorul dumnezeesc, ca cei ai jidovilor despre

Mântuitorul, căci așa ne dovedește Dumnezeu nouă, că și aceștia sunt la fel, ca înaintașii lor, gata să-l răstignească, dacă ei nu-l pot pe Cristos, cel puțin pe Pontificele Roman, căci sufletul lor tot așa de păgân este, ca acelora, cari l-au crucificat pe Sf. Petru.

Nouă ne place foarte mult, să credem că fiecare din noi în mod automat înțelege întreg adevărul, fiindcă »inteligența noastră latină«, la moment, ne pune în clar cu întreg complexul chestiunilor și una două e gata părerea noastră definitivă și inapelabilă, pe care o apărăm, din mândrie cu toată dârzenia, chiar și când nu o mai admitem în convingerea noastră. Acest tembelism, numit, așa de simpatic pentru vulg, individualism, vrea să-și strige părerea despre Papalitate, care nu admite să zici că ești creștin, fără a da nici o dovadă despre aceasta, nu înțelege să poți fi membru al unei biserici, când nu ai nimic comun cu ea, nu-i primește de credincioși pe cei fără credință, — ci concepe și impune Religia, pentru care s'a jertfit unicul fiu al lui Dumnezeu, după norme precise, cu anumite atitudini.

Nu acestea păreri individuale vor clarifica și hotărî însă pentru noi Români, toți, fără nici o excepție rolul și rostul Papalității pe acest pământ, ci adevărurile și faptele, cari rezultă din raporturile Neamului nostru cu aceasta instituție. Ne vom mărgini numai la câteva lucruri cunoscute și admise de toți.

Vremurile de evidențiere ale ortodoxismului românesc au un indiscutabil caracter grecesc, sau slavon, căci chiar lui Atanasie — ajuns primul episcop unit — i-a impus Mitropolitul Dosoftei din București, când la hirotonisit de episcop, »slujba bisericească în slavonește, sau în elinește — iar nu în românește«. Față de aceasta situație a bisericii române; sub raport național caracterizată, cred, destul de evident prin acest fapt, extraordinar, de neînchipuit chiar, este rezultatul realizat în opt decenii, de epoca lui Micu — Maior — Șincai. Cui se datorește aceasta redeșteptare a conștiinței naționale românești? Cine a pus bazele doctrinei naționalismului românesc? Să se știe odată pen-

tru totdeauna și pentru toți: teologii români dela Roma și Viena. Prin catolicism deci s'a făcut educația adevărată a românismului, iată pentruce noi uniții nu primim dela nimeni lecții de naționalism. Și oare cui se datorește acest spirit de educație, care prin cunoașterea lui Dumnezeu îl îndeamnă pe om să-și iubească neamul și țara. O spunem răspicat: Papalității. Singură aceasta instituție este capabilă să păstreze neschimbate în vreme și nealterate de împrejurări, toate dogmele credinței și adevărurile științei; dela ea și prin ea numai ne-am putut documenta despre originea noastră latină, cu o tărie de convingere, care a făcut așa de neînfricați luptători din cei trei apostoli ai românismului luminat și desinteresat. Cine altul dacă nu Dumnezeu le-a dat acestora credința și tăria și biruința? Când s'au format asemenea preoți români în pravoslavnică Rusie, pe muntele Athos, sau în vremurile de glorie ale Bizanțului, după cum nicicând nu vor ieși asemenea caractere nici din instituțiile protestante ale apusului, despre care nimeni nu ne poate face dovadă, nouă »înstrăinaților« de catolici, că ar putea să aibă vre-o legătură cu noi Români, căci chiar acolo unde se găesc pe pământ latinesc, ca la Strassbourg de ex., — par o insulă străină și artificială. Ce curioasă deformare în timp și în spațiu a mentalității lipsită de judecata clară și obiectivă va apare odată și odată, la împlinirea timpurilor, criticarea Romei prin argumente anglo-saxone — de către — »conștiința« românească! Ce păcat, că noi cei de azi nu vom ajunge să vedem și acestea timpuri. Putem fi mulțumiți, că am văzut împlinindu-se atâtea, în bună parte primite dela noi, fără a ni-le recunoaște; dar nici nu pretindem.

Prin pilda celor trei (Micu, Maior și Șincai) se evidențiază clar cum Acțiunea Catolică, în toate vremurile a fost organic legată de Papalitate, căci a fi cu adevărat creștin înseamnă a avea o credință vie. Necesitățile și obligațiile bisericii s'au acomodat însă întotdeauna vremurilor. Când hoardele păgâne au pornit să distruagă toate urmele de creștinism depe suprafața pământului sfânt, Papalitatea a sunat alarma cruciadelor în contra semilunei. Astăzi, când sub masca științei, ateismul subminează, laș și subversiv, credința cea adevărată, datori sunteți deci voi intelectualii convingși și devotați lui Dumnezeu, să vă spuneți cuvântul. Alții, prin lozinca seducătoare a socialismului de toate nuansele, vestesc un păgânism. Voi, cari știți și simțiți că numai iubirea dumnezească a aproapei poate rezolvi criza mondială, faceți-vă apostoli, ca pescarii de pe lacul Genazeret și vestiți pe toate căile și la toate ocaziile evanghelia Mântuitorului. Iată Acțiunea Catolică! Noi Români, dacă pe vremea lui Micu trebuia să dovedim lumii că suntem latini, pentru a ne putea câștiga țara, azi trebuie să devenim cu adevărat credincioși ca să ni-o menținem. Iată Agrul nostru! Și cu ajutorul lui Dumnezeu — numai așa — vom fi urmașii vrednici ai celor trei. Dar numai cre-

BAZILICA SF. IOAN DIN LATERAN
CATEDRALA EPISCOPULUI ROMEI.

zând în Cel de sus vom putea avea încredere în noi, iar cine nu-și mântuește sufletul pierde-și-va și trupul; fie individ, fie neam.

Acei cari nu limităm interesele Neamului la pretențiunile noastre personale și, cari nu confundăm drepturile Patriei cu militarismul individual și familiar, suntem cu toții de acord în a constata necesitatea cât mai neîntârziată a unei regenerări morale. Dar cine și cum să ducă la bun sfârșit acest proces de salvare sufletească? Intrebarea pusă de tot mai mulți și cu o insistență mereu crescândă — continuă a rămâne fără răspuns. În schimb, ori în care parte privim, vedem cum organismul nostru social troznește din toate închieturile. Toate orașele sunt pline de baruri, cluburi cu rulete și alte jocuri de noroc, la care numai în Oradea se pierd cca. 12,000.000 Lei anual. Vieța familială este aproape inexistentă, în clasele conducătoare abia mai găsești ici-colo câte un copil. În schimb, luxul pretențios reduce chiar standardul de vieță sub minimum. Ziarele ne aduc una după alta senzațiile celor mai veroase afaceri a clicelor organizate, în timp ce suburbiile și pe sate mii și mii nu au nici pâinea de toate zilele.

În fața acestei situații atâtea speranțe de remediere s'au prăbușit deja, iar în fața problemelor tot mai numeroase și mai complexe încercările de soluționare a crizei par a avea tot mai puține șanse de reușită. Există însă un singur Om, Pontificile Roman, care a arătat unica cale posibilă pentru a ne mântui. Vreți să regenerați lumea, atunci reînviți-vă unul fiecare cu toate ale voastre întru Cristos. Nu prin judecări, oricât de bineintenționate ar fi ele, se va reface

dreptatea socială, ci prin instituirea iubirii aproape-lui între oameni, singura care te face să dai fiecăruia ce i se cuvine. Păstrați curățenia căsniciei și creșteți-vă copiii în dragostea legii Domnului, căci este singurul mijloc care garantează prosperarea generației de mâine, iar nu adunând, prin toate mijloacele, averi cât mai mari pentru moștenitorii voștri. Raportul dintre muncă și capital, numai economia creștină, bazată pe dragoste, îl poate rezolvi; iar neamurile trăesc prin familie și cu aceasta instituție de bază a întregii vieți omenești cresc și se întăresc statele. Și glasul Romei trebuie purtat pe toate drumurile, cuvântat la toți în toate ocaziile. Nu este de ajuns să-l audă dela preoți, cei ce umblă la biserică, trebuie să-l spunem noi laicii, repetat și tot mai tare aceluia care încunjură casa Domnului. Să nu obosim a-i convinge mai ales pe aceia cari nu vreau să ne asculte, căci ne mântuim conștiința și le salvăm sufletele.

Enciclicele Sfântului Părinte, ca o chemare de

arhanghel răsună în lungul și latul pământului, dar marile adevăruri ce cuprind, nicăiri nu sunt mai actuale ca la noi. Noi Românii uniți, să ne plecăm cu smerenie genunchii în fața Acelui care înțelegând necazurile lumii, pune mâna sa vindecătoare pe rănile și durerile noastre; ascultându-l ne facem nu numai o datorie creștinească, dar în același timp și una românească. Ca acum două și jumătate veacuri aproape, a sosit vremea când catolicism și românism sunt una: adevărat românism, numai prin adevărat catolicism.

Cu adâncă credință în Dumnezeu și nefermărită dragoste față de preafericitul Părinte să ne nizuim cu toții în apostolatul laic al Acțiunii noastre Catolice — AGRU-I — și să fim siguri că bunătatea Tatălui cerească va scoate ținara noastră scumpă din marele impas al orei grele prin care trece Neamul.

Dr. Victor German

medic — președintele Agru-lui eparhial.

Lourdes și Papa Pius al XI-lea.

Ziua de 11 Februarie 1858 numai cu Rusaliile Apostolice se poate compara, atâta de mare este puterea supranaturalului ce ea îl manifestă în lume. Și ce nevoie mare nu avea lumea de supranatural! Materialismul și pozitivismul făceau ravagii înspăimântătoare. Dumnezeu devenise pentru mulți un nume necunoscut de care credeau că se pot lipsi, iar pentru alții, dacă nu era materie, se identifica ușor cu energiile oarbe ale universului. Ziua de 11 Februarie 1858 vine să trezească lumea din coșmarul acesta primejdios. Dumnezeu se va manifesta într-o măreție de putere cum nu s'a văzut din vremurile binecuvântate, când Isus, Omul-Dumnezeu, era pe pământ.

Crainicul acestei manifestări dumnezeiești în lume, fu cea mai sfântă între făpturi, Neprihănită între fecioare, Maria Maica lui Isus. Ea se arată într-o peșteră dela poalele Pireneilor francezi, aproape de orașelul Lourdes, își vâdește numele suveran de *Neprihănită Zămislire* și copilei nevinovate Bernadeta Soubirou îi cere: *să se roage, să se zidească acolo o biserică, să vină în procesiune multă lume*. Peștera devine astfel, ca și Cenacolul din Ierusalim, sanctuarul supranaturalului.

Cele 18 vizite ale Reginei cerului vorbesc de existența unei lumi suprafirești neasemănate, iar minunile uluitoare, ce încep să se săvârșească aci, întonează imnul cel mai strălucit al puterilor dumnezeiești, în care mulți nu mai credeau.

Minunile! Minunile dela Lourdes! Cine le va lua în seamă! Așa se părea acum 78 de ani în urmă, însă minunile dela Lourdes s'au impus ca fenomene absolut supranaturale. S'au ridicat în potriua lor toate

obiecțiunile ce le-a putut găsi raționalismul arogant. S'a văzut o adevărată conjurație satanică de ponegrire. Însă faptele sunt mai trainice decât teoriile, iar faptele cercetate cu sinceritate au stabilit adevărul nestrămutat. Știința a fost cea dintâi care a fost întrebată și, ea, prin factori autorizați, a trebuit să depună armele și să se dea învinsă. N'a putut ajunge să explice puterile dela Lourdes. Ipotezele, mai mult sau mai puțin absurde, s'au prăbușit deasemenea, una câte una, sub cercetările conduse cu pricepere și desinteres.

Apa izvorului! N'are alte elemente terapeutice aceasta apă. Este apă ca toate apele bune de băut. De unde să-i vină puterea de a vindeca boli organice diferite și apoi așa într-o clipă? Mai mult, această apă produce vindecări și în acei cari n'au nicio credință, cum a fost cazul lui Gargam și al mai multora.

Deci fără credință de unde acea încredere fierbinte, care trece ușor, după unii în autosugestie și răscolește simțirea sănătoasă în membrele bolnave? Dar copiii cum se vor vindeca? ei nu se pot sugesiona. Și totuși câți copii n'au găsit în apa sfântă sănătate și vieță nouă? Autosugestia e bună poate câteodată pentru boli nervoase, dar nu s'au dat până în prezent cazuri de vindecare de boli organice, cancer, tuberculoză etc., prin această metodă.

Iar la Lourdes, azi bolile nervoase sunt cu totul eliminate din cazurile ce se rețin spre cercetare pentru a se stabili o minune de vindecare. Nu mai pomenim de puteri necunoscute la cari se face apel în lipsă de altă scăpare. Această iscodire e o dovadă mai mult a ignoranței și a orgoliului omenească.

Căci de ce să fie aceste puteri necunoscute numai

monopolul nostru, și să nu ispitească și lumea raționalistă câtuș de pușin, odată ce ar putea să fie și în stăpânirea ei? N'ar putea și ea opera minuni ca dănsese în folosul celor suferinzi?

Adevărul însă este că se tem de supranatural și pentru a nu-l admite se înjosec și cerșesc cunoscutul dela necunoscut, dela întuneric lumină, dela moarte vieață. Ori, toată lumea știe că, Lourdes este lumină, este vieață prin supranaturalul ce Dumnezeu îl operează aci. Lourdes este putere, este înălțare, este îndumnezeire prin credință, prin nădejde, prin dragoste creștinească, ce preface lumea creștinească aci, cum în Cenacol a prefăcut pe Apostoli în ziua Rusaliilor binecuvântate.

*

11 Februarie 1922. Roma e în sărbătoare, clopotele tuturor bisericilor sună, lumea catolică tresaltă de bucurie. Undele telegrafului fără fir, în vibrații neobișnuite duc pretutindeni vestea ridicării la cel mai strălucit tron de sub soare, la scaunul apostolic al Romei, pe Cardinalul Achile Ratti, care, din pietate față de sfântul Papă Pius X-lea, voește să se numiască Pius al XI-lea. S'a bucurat Milanul, dieceza cardinalului Ratti, de alegerea Spiritului Sfânt, dar nu mai pușin s'a bucurat Lourdes, orașelul minunilor Maicii Domnului.

Il cunoștea de mult. Il cunoștea bine. Venise de două ori la grota sfântă ca să conducă la picioarele Neprihănitei numeroase pelerinajii diecezane. Dar niciodată, Lourdesul nu s'a gândit, că sub pontificatul noului ales se va înălța atâta. Și totuși acesta e adevărul. Ales Papă în ziua când la Lourdes se serba a 64 aniversare dela cea dintâi Apariție, Pius XI vede în această întâmplare o vădită pronie cerească și un auguriu de bine, de izbândă în lupta pentru a duce Biserica lui Cristos spre înălțimi nebănuite. *Pacea lui Cristos în împărăția lui Cristos*, iată deviza noului Moise al creștinilor. Dar pentru ca s'o înfăptuiască pe pământ, cât mai trainic, își pune programul în mâinele Zămislirii Neprihănite dela Lourdes. De dânsa pomenește adesea în alocuțiunile sale către pelerini. Semnează cu data aparițiunii acte pontificale epocale. Serbează cu fast neobișnuit 16 veacuri dela Conciliul din Eféz, unde privilegiul Neprihănirii rămânea sigilat pe vecie prin definirea ca dogmă de credință, că Maria este Maica lui Dumnezeu. Ridică la rangul de Bazilică minoră Sanctuarul dela Massabielle. Binecuvintează cu toată efuziunea inimii pelerinajele ce se îndreaptă spre Lourdes. Când se fine jubileul de 75 de ani dela întâia arătare a Neprihănitei, Papa Pius XI e darnic în tot felul de privilegii spirituale, iar când timpurile au adus ziua punerii în numărul Sfinților a

Bernadetei Soubirou, cu câtă bucurie nu săvârșește ceremonia canonizării, și cu câtă înțelepciune nu arată lumii învățăturile ce ni le dă aleasa Maicii Domnului dela Lourdes, dând astfel întărirea cea mai strălucită aparițiilor dela grotă!

Dar toate acestea, dacă sunt fapte și se înregistrează cu entuziasm pentru a vedea ce loc ocupă Lourdesul în inima actualului Papă, apoi scrisoarea *Quod Nuper* din 10 Ianuarie 1935 este cea mai grăitoare dovadă ce o avem. Printr'ânsa acordă orașelului Mariei privilegiul de a fie centrul creștinătății în zilele de încheiere ale celui mai mare jubileu ce l'a văzut lumea vreodată, Jubileul Răscumpărării. Inceput la Roma cu un entuziasm fără seamăn, continuat apoi în lumea întreagă cu însuflețire de neînchipuit, Papa hotărăște să se încheie la picioarele Neprihănitei Zămislirii, la Lourdes, printr'un triduum extraordinar. „*Noi din pietate personală către Fecioara Neprihănită și drept mulțumire lui Dumnezeu pentru comorile de haruri împărțite cu atâta dărnicie în anul acesta sfânt . . . voim să fim și Noi de față într'un oarecare chip prin legatul Nostru*“, așa vorbește în consistorul din 1 Aprilie 1935. Și acest Triduum s'a ținut cu o splendoare unică în anele Bisericii; cu slujbe impresionante, fără precedent în pietatea creștină. 140 de liturghii celebrate la grota sfântă fără întrerupere; sute de mii de împărțări; procesiuni înălțătoare; 300.000 de credincioși veniți din toate părțile lumii; 700 de preoți, peste 70 de episcopi, 4 cardinali și legația papală. O încheiere mai vrednică a Jubileului nici că se putea. Iar când în mijlocul unei tăceri de adâncă emoție Sf. Părinte Papa a rostit prin radio mesajul său de mulțumire către Cristos Mântuitorul, și de iubire către Preacurata, ochii tuturor s'au umplut de lacrimi, inimile tuturor s'au simțit la picioarele Neprihănitei aproape de *Dulcele Cristos pe pământul*. Roma dăduse locul Lourdes-ului, gloria seculară a Vaticanului încununa pleșuva stâncă a Massabiellei. Centrul lumii catolice de pe malul Tibrului se strămutase pe malul Gavului. Istoria scrie acest triumf al orașelului Mariei cu litere de aur pe cea mai luminoasă pagină ce a scris-o vreodată supranaturalul în Biserica lui Cristos. Așa că putem încheia: 11 Februarie 1858 începe cucerirea lumii materialiste prin supranaturalul vădit de Neprihănita Zămslire la Lourdes, 11 Februarie 1922 aduce pe scaunul Sf. Petru pe Pius al XI-lea cel mai iubitor Papă al Neprihănitei Zămslirii dela Lourdes. Prin ocrotirea Ei, prin mijlocirea Ei, va face ca supranaturalul dela Lourdes să domnească în Împărăția lui Cristos.

P. Ion M. Gârleanu.

Voci despre Primatul Papal înainte de 1870.

— Pentru o antologie catolică românească. —

Din multe părți se aude învinuirea că Unirea noastră cu Roma a fost un fariseism; că Atanasie și săborul său de preoți dela 1700 s'au gândit la privilegiu, nu la dogme; că numitul act a fost, cel mult, politic, nu religios; că faza de »catolizare« a Bisericii noastre unite e foarte târzie, datorându-se ea mitropolitului Vancea și celor câțiva doctori în teologie din timpul din urmă. În această privință, unii cred că se pot referi la mărturiile corifeilor Școlii Ardelene: Micu Șincai, Petru Maior, toți Români, dar nu catolici.

Care e adevărul?

Adevărul e cel rostit în unul din actele de Unire (7. 10. 1698). »Judecând schimbarea acestei lumi înșelătoare și nestarea și neperirea sufletelor, căruia în măsură mai mare trebuie a fi decât toate, *din bună voia noastră ne unim cu Biserica Romei cea catolică și ne mărturisim a fi mădulările acestei biserici sante catolicești...*« Adevărul e acela pe care l'au propovăduit, dela Atanasie Anghel încoace, atâția arhieriei și dascăli luminați, mai cu seamă nemuritorul ctitor al culturii românești, vlădica Petru Pavel Aron, în »Floarea Adevărului«, dovedind din însăși cărțile bisericesti ale Răsăritului creștin temeiurile celor patru puncte »de price«.

Să nu se afirme nici despre marii noștri triumviri, Micu—Șincai—Maior, că ar fi avut simpatii pentru pravoslavia. Scrisorile și testamentele lor stau mărturie, cât de puternice erau convingerile lor catolice. »Procanonul« lui P. Malor nu dovedește nimic. El cuprinde notele ce acesta a fost nevoit să le scoată la Viena, după explicațiile profesorilor săi josefiști, pentru a putea trece examenul la dreptul »canonic« al împăratului Iosif II. Ele nu ating vederile acestui venerabil șef al Școlii Ardelene.

Ar fi, desigur, o problemă din cele mai interesante urmărirea, pas cu pas, a mărturisirilor de credință datorite marilor personalități ierarhice și culturale care au ilustrat pe vremuri Biserica noastră. Din ele s'ar putea compune o admirabilă antologie a acestei Biserici.

De data aceasta, fiind nevoiți a răspunde unui vast chestionar ce ni se trimite din Vatican cu privire la Presa din România, în vederea unei expoziții mondiale a Presei Catolice, spicuim câteva mărturisiri de credință despre primatul papii în Biserica Mântuitorului, mărturisiri publicate în revista »Sionulu Românesc« din Viena în 1865, 1866 și 1867, adică înainte de Sinodul Ecumenic din Vatican. Imprejurarea aceasta nu scade, ci sporește valoarea lor.

Cel dintâiu, care folosește fiecare prilej bine venit pentru a face asemenea mărturisiri de credință, este neuitatul redactor al acestei reviste, Dr. Grigorie Silași, atunci director de studii în Seminarul teologic

S. Barbara, pe urmă cel dintâiu profesor de limba și literatura română al universității din Cluj. Rectificând niște date istorice greșite din ziarul »Eclesia« de sub conducerea arhimandritului Clement Nicolau, el găsește că nimic nu e mai stricacios frăției și împăciuirii decât »necunoștința și neapropierea reciprocă«. Dacă toți creștinii au datoria de a înfăptui idealul de unitate al Mântuitorului, Români au în chip deosebit. »Oare în special strănepoții lui Traian să fie uitat ei înțatâta de leagănul gîntei și al religiunii lor« — întrebă el — »cât să nu se deștepte odată și să se năzuească a se apuca ei, în prima linie de nobila, sfânta, dumnezeiasca operă a reimpăciuirii?« Și îndată adaogă: »Impărechearea bisericilor occidentală și orientală a fost un eveniment cu mult mai fatal în consecințele sale, iar reunirea lor promite o eră de urmări cu mult mai fericioare pentru omenime, decât că la acest cuget să nu se aprindă dorul și speranța grabnicei realizări a acesteia în tot sufletul creștinesc«. Memorabile cuvinte!

Altă dată, laudând același ziar purtarea lui Marcu, mitropolitul din Efes, la sinodul ecumenic din Florența, redactorul »Sionului Românesc« dela Viena observă: »Dacă reprezentanții ambelor biserici la cereasca operă a unirii vor aduce cu sine *a priori* spiritul de contradicțiune, atunci firește că cu Marcu Eugeniu al Efesului împreună nu vom subscrie și nu vom face până-i lumea nimic; atunci nu patru, ci patru sute de puncte (cum spun că s'ar fi exprimat cutare arhipăstor ort.) vor forma nefericitul părete despărțitor pe frate de frate«. Numai duhul păcii și al frăției ne va duce la mult dorita unitate.

Tot într'o discuție cu »Eclesia«, Gr. Silași ține să precizeze că primatul papal nu e legat de stăpâniri lumești. »Papa dela Roma« — zice el — »a fost vicarul lui Isus Cristos și capul văzut al Bisericii Lui mai opt secole, fără să fi avut dominiu temporal; tot așa va fi el, și în viitor, capul creștinătății, cu — ori fără dominiu temporal...« În această privință, redactorul nostru dela Viena dovedește una din cele mai uimitoare viziuni clare. Apoi arată că oricâte răsturnări și prăbușiri îngrozitoare ar turbura omenirea, o singură voce se ridică în auzul lumii întregi și aceasta e vocea părintelui din Vatican. Chiar dacă, în mijlocul acestor turburări, s'ar întâmpla ceea ce procește »Eclesia« ca Papa să n'aibă unde să-și plece capul, prin aceasta el se va asemăna tot mai mult »Aceluia, al cărui locțiitor este el pe pământ«.

Și ce accente, mișcătoare și astăzi, nu găsește numitul redactor în ziua de Săn-Petru 1867! »Optsprezece secole trecură cu fericirile și nefericirile lor peste omenime« — scrie el în această zi jubilară — »de când principele apostolilor cu sângele său vărsat pentru credința mântuitoare sigilă întemeierea scau-

nului primațial al Bisericii lui Cristos. De atunci și până astăzi câte tronuri puternice n'a văzut lumea cutropindu-se și dispărând ca o umbră sau ca oricare alt fenomen efemer! Biserica creștină catolică singură a îndurat toate viscoalele, toate atacurile inamice; pentru că *Domnul a dat întărire Bisericii sale întărirea lui Petru*, pe care l-a încredințat *a paște mieușei săi, pe cari cu sângele său l-a agonisit spre mântuire*, precum cântă Biserica de ritul grec în ziua de azi. Ea stă neclătită și în prezent, ridicându-și prin gura succesului lui Petru cu putere, vocea sa ca o stavilă mântuitoare în contra torentului ideilor și principiilor pseudo-culturei și lumea stă uimită la vederea fieștei supunerii și ascultării, cu care zeci și sute de milioane de credincioși primesc învățătura salutară, bine știind că, *din corabia lui Petru însuși Domnul învață popoarele* (Luc. 5, 3). Și ceea ce a fost și a făcut Biserica în trecut, ceea ce este și face dânsa în prezent, aceea va și rămânea ea și va lucra pururea; pentru că Domnul puterilor o edifică pe Piatră, ca *porțile iadului să nu o poată birui niciodată* (Mat. 16, 18)«.

Să nu credem, însă, că astfel de mărturisiri de cre-

dință catolică publică, în amintita revistă, numai redactorul ei, Silași. Nu! Colaboratorii săi îl secondeză.

Iată, de pildă, cum talmăcește G. Trăilă, un paroh greco-catolic, ce înseamnă a fi unit? »Unit atâta înseamnă, cât a ținea credința catolicească și apostolicească a Romei și a fi cu ascultare și supunere către Papa dela Roma, către S. Petru, către Dumnezeu...«

Iar Teodor Petrișor, un teolog dela Blaj, dă un frumos și documentat studiu »Sân-Petru învinge Roma«. După ce evidențiază contrastul cel mare între creștinism și păgânism, între Seneca, profesorul și ministrul lui Neron, de o parte, și între S. Petru, întemeietorul și timp de 25 de ani episcopul Bisericii Romane, el încheie: »Atunci se făcu al doilea și eternul imperiu roman; atunci el edifică al doilea capitoliu, unde nu se mai denumesc consuli, ci apostoli, și unde nu se mai hotărește războiul, sclăvie și stărpirea națiunilor, ci pace și libertate«.

N'ar fi acestea și atâtea altele pagini potrivite pentru o antologie catolică românească?

P. Ioan Georgescu
canonic.

Papa Misiunilor.

Și-a meritat acest titlu de glorie Piu XI pentru grija specială, ce a avut față de lumea misionară mereu, dela începutul pontificatului.

Terenul misionar, după stagnarea pricinuită de piedecile și eforturile depuse de națiunile diverse în războiul, trecând acesta, se înfățișa în condiții cu totul schimbate față de ceea ce era mai înainte. Benedict XV, de fericită memorie, începu, dar nu i a fost dat să trăiască mult după încetarea ostilităților. Piu XI în paginile misionare, în apostolia evangheliei printre cei ce zac în întunec, rămâne neîntrecut pentru marile avânt ce l-a dat.

Terenul misionar, ca înfățișare, într'o linie generală, se prezintă în felul următor: în Europa, cu excepția Balcanului, a Rusiei și în general a părților locuite de turci, organizațiile misionare pe Vicariate Apostolice, lasă locul organizațiilor religioase ordinare, diecezelor, cu ierahie definitiv stabilită. În celelalte continente azi, misiunile sunt mai puternice, și se prezintă mai bine, ca oricând în trecut; mărturie ne este o presă și literatură religioasă misionară bogată.

Numai scrierile aceste, și în special »Guida delle Misioni Cattoliche«, (publicată de Uniunea Misionară a Clerului sub egida Propagandei, pe 1000 pagini cu ilustrațiuni, planșe și date statistice) poate să ne înfățișeze avântul și progresul mare, pe care l-a făcut problema misionară sub înțeleapta cărmuire a actualului urmaș al sf. Petru în apostolie.

Întâiul gând fu grija de instituțiile de suport a misiunilor. Opera pentru propagarea credinței, cu o

vechime de 100 ani, la 3 Mai 1922, ia caracterul de operă universală, oficială a Bisericii, pentru adunarea și distribuirea mijloacelor necesare combatanților în lupta pentru propagarea credinței, alături de celelalte instituții ale Propagandei. În acelaș an, împlinindu-se trei veacuri dela înființarea Congregației de Propaganda Fide, la comemorarea cu răsunset universal dela Rusalii, îndeamnă lumea întreagă să-și dea seamă de însemnătatea și datorria față de problema misionară. Iar cu prilejul anului sfânt 1925, deschide expoziția misionară, o revelație și o întrunire a tot ceea ce întâmpină pionierii credinței în desfășurarea muncii lor. Expoziția azi se găsește transferată în Palatul din Lateran și transformată într'un bogat muzeu etnologic. O altă inițiativă pentru cunoașterea misiunilor fu »Agenția Fides«. Mai înainte lucra numai în Franța, în urmă fu organizată de părintele american Considine, încât azi plasează știrile în presa mondială cu o rară competență.

După aceste înfățișări ale realităților și chestiunilor misionare, prezentate în formă plastică și în relatări despre amănuntele locale, urmează îndată măiastra enciclică despre misiuni »Rerum Ecclesiae« din 28 Februarie 1926; și o scrisoare adresată, în acelaș an, în 15 Iunie, Vicariatelor și Prefecturilor Apostolice din China. În acestea se vede grija mare pe care o are față de misiuni, față de nevoile locale și de personalul necesar, Preafericitul Părinte Piu XI. În acestea, supremul comandant arată nevoia personalului ales. Dânsul, carele poartă cea mai grea po-

voară arată că toți trebuie să ia parte la acest greu, la această operă de civilizație a Papilor. Datoria tuturor credincioșilor este să roage pe stăpânul secerișului, și să sprijinească misiunile cu mijloacele materiale și cu tot ce le stă la dispoziție, până la personalul cu chemare specială pentru munca pe terenul misionar; căci nevoile de acolo sunt multe: instrucția religioasă, școală, grija de cei neputincioși în aziluri și spitale; pe când personalul indigen este insuficient și slab față de greutățile ce întrec puterile lor.

Intre înfăptuirile mărețe ce se leagă de Papa Misiunilor trebuie să pomenim preocuparea ce a avut-o față de clerul indigen, sau național.

În programul realizat al acestor preocupări întră în rândul întâiu consacrația a șase episcopi chinezi, pe care a săvârșit-o sfântul Părinte personal la 28 Oct. 1926, după care a mai urmat în 1927 un japonez, iar în 1933 alți trei chinezi, un îndochinez și un indian. Cu aceasta s'a dat un impuls de necrezut mai înainte; de acum au început să-și guverneze înșiși instituțiile de administrație bisericească. Așa, clerul indigen conduce eparhii, vicariate și prefecturi apostolice, iar tinerimea populează seminarele în număr mare. Piu XI are grijă și de Seminare. Stăruie mult ca învățătura ce o primesc acolo să fie cât mai temeinică; adevărată cunoștință clară și metodică a științelor sacre și profane, și din belșug. Din rândul preocupărilor de formare a clerului, dar cu caracter oriental, avem colegiul etiopilor, care este cuprins între pereții Cetății Vaticanului. Numai azi, când bântue războiul Italo-Abisinian ne putem da seamă de ceea ce înseamnă aceasta împrejurare. Imprejurări neprielnice nu se pot împotrivi educației tinerimii clericale abisiniene.

De altcum grija de Orientali nu este un capitol redus în preocupările și înfăptuirile misionare ale Sf. Părinte Piu XI. Locul întâiu îl ocupă Institutul Oriental, înființat la 1917, iar în 1922 dat în grija Părinților Iezuiți. Aici chestiunile bisericești orientale sunt tratate în largul lor și amănunțit, pentru ca partea ce ar putea-o avea în împiedecarea unirii ignoranța, să fie înlăturată, sau, mai bine zis, să nici nu mai existe. Prin enciclica »Rerum Orientalium« din 28 Septembrie 1928 este viu recomandat, iar două zile în urmă, încorporat la Universitatea Gregoriană. Tot unirii tuturor celor separați este menită Enciclică »Mortalium animos« din acelaș an. Codificarea dreptului canonic oriental a cărei comisie a fost înstituită la 2 Decembrie 1929, se leagă tot de numele lui Piu XI.

Comisia specială pentru Rusia, deosebită de Congregația Orientală încă din 1925, primește la 6 Aprilie 1930 autonomie deplină. La aceasta se adaugă în 1929 seminarul rusesc din Roma, și mai în urmă Colegiul Rutean, alături de care s'a ridicat, s'a deschis, se susține și se va inaugura tot la porunca și în forma cum Sf. Părinte Piu XI va vrea, Seminarul român ce-i poartă numele: »Pontificio Collegio Pio-Romeno«.

Datele statistice ne dovedesc cu cifre numeroasele înfăptuiri, prodigioasa activitate misionară dezvoltată și dirijată de supremul păstor din ierarhia bisericească și cel mai mare factor de civilizație din lume, în măsura în care încă nu s'a atins până acuma. De unde cu tot dreptul îi putem da titlul de Papa Misiunilor. Iar noi românii, cari în trecut, prezent și viitor ne vom face părtași de roadele înfăptuirilor Lui, pe lângă sentimentul admirației, trebuie să-l mai avem și pe cel al recunoștinței, mai viu simțit cu prilejul aniversărilor pontificatului lui Piu XI.

G. S.

Părintele tinerimii.

Din seria minunată de 261 vicari ai lui Cristos Preafericitul Părinte Pius XI este una din cele mai grandioase figuri. Cel mai de frunte punct din mărețul său program este proclamarea lui Cristos ca rege al cerului și pământului, ca rege al sufletelor nemuritoare. Dar fiindcă lumea e împărțită în privilegiați și oropsiți, în bogați și săraci, cari înaintea înfricoșatei judecăți a Regelui Cristos toți sunt egali, Părintele creștinătății nu scapă fericitul prilej, de a le aduce aminte celor favorizați de soarte, că nu sunt decât chivernisitorii averilor încredințate lor, iar din câștigul acelor bunuri sunt datori să împărțasească și pe frații lor mai mici. Pune teza raportului dintre capital și muncă, dintre patroni și muncitori; și ajunge la concluzia că o justă împărțire a venitului realizat de capital și muncă va nivela multe asperități și va produce o armonie necesară în vieața socială. Este epocală opera Papilor Leo al XIII-lea și Piu al XI-lea cu privire la crearea ar-

moniei necesare între capital și muncă. Prin lumina ce o varsă asupra chestiunii muncitorești contribuiesc la domolirea vehementelor lupte dintre clase, și pun la cale sănătoasa organizare a muncitorilor și patronilor creștini, sub conducerea unor oameni de inimă, conduși după principiile eterne ale moralei creștine.

Dar nu-i scapă din vedere acestui mare Papă nici dorința atât de scumpă inimii Mântuitorului, de-a vedea pe toți oamenii înviorându-se cu sângele său sfânt, și de-a vedea învățătura sa divină propovăduită la toate neamurile. Activitatea prodigioasă a Sf. Părinte, pe ogorul înțelenit al finiturilor locuite de păgâni, î-și aduce roade îmbelșugate. E impozant numărul sufletelor câștigate an de an pentru Cristos, de misionarii catolici. E vrednică de admirația lumii jertfa vieții, pe care o aduc pe altarul bisericii spre cel mai mare bine al omenirii. Papa e sufletul din care se adapă

eroismul misionarilor. Papa actual e marele Mecena, care-i susține și incurajează.

Lui i-a rezervat Bunul Dumnezeu și soluționarea spinoasei chestiuni romane. Și a deslegat-o în mod fericit, căci: »Qui habet tempus, habet vitam«. Papii au avut timp să aștepte; și au așteptat peste 60 de ani. Așteptând au stat neclintii pe poziția lor, adevărat pe stâncă. Răbdarea și intransigența le-a fost răsplătită, căci au salvat neatins prestigiul strălucit al Bisericii Catolice. Au arătat lumii, că dinastia aceasta, întemeiată de Veșnicul Dumnezeu, a asistat la nașterea și moartea popoarelor, ea însă nu se va stinge decât în ziua judecării din urmă.

În impozanta serie de învățături apostolice, trimise tuturor oamenilor de pe glob, un loc de frunte ocupă enciclica cu privire la educația tineretului. Ca reprezentant al dumnezeescului Învățător, și cu puterea primită dela El, de a duce la mântuire sufletele, ne aduce aminte de cuvintele Mântuitorului: Lăsați pruncii să vină la mine. Suntem creați cu menirea, de a ne bucura după vieața pământească, de Dumnezeu, binele cel mai desăvârșit. »Pentru tine ne-ai creat Doamne, și neliniștită este inima noastră până nu se va odihni întru tine« — zice Sf. Augustin. Educația este deci un mijloc de a ușura ajungerea noastră la fericirea veșnică. Mijloacele potrivite pentru ajungerea acestui scop, le are la îndemână numai educația creștină; căci ea singură posedă: calea, adevărul și vieața.

Trei societăți a lăsat Creatorul pentru creșterea copiilor: biserica, familia și statul. Educația aparține bisericii în cel mai înalt grad, pe două titluri suprafirești. Primul titlu se razimă pe autoritatea supremă a magisteriului; iar al doilea pe maternitatea supranaturală, în virtutea căreia biserica împarte oamenilor cu mână largă vieața harului divin. Iar prin privilegiul special al infalibilității, Dumnezeu pune biserica la adăpost de orice rătăcire. Ca atare biserica nu e supusă nici unei puteri lumești în câștigarea și deprinderea rolului său de educatoare. Și fiindcă orice lucrare omenească în chip necesar e în atârănare de scopul ultim al omului, biserica este în drept să cultive științele și să judece dacă ele, sau felul cum se predau, ajută sau împiedică educația creștină.

În ce privește cultivarea științelor, biserica totdeauna a fost la înălțimea chemării sale. În ogorul înțelenit al ignoranței primele brezde au fost trase de școlile ridicate alături de mănăstiri; iar pionerii culturii se recrutau din cler. Aceste școli, primitive la început, au dat naștere învățământului secundar și universitar. Acest adevăr nu-l poate contesta niciun om de bună credință. Din rândurile fiilor săi au ieșit în trecut și ies și în zilele noastre savanți cu renume, cari ilustrează cu multă demnitate catedrele disciplinelor universitare și scaunele academiilor.

Iar adevărata artă aparține numai bisericii. Recunoștința ce o datorăm lui Dumnezeu pentru că ne-a

creat și răscumpărat, a îndemnat omenirea din toate timpurile, să împodobească casa Domnului, cu ce are mai scump și mai frumos. Papii, de când au ieșit creștinii de sub pământ, n'au încetaț să fie Mecenații artelor. Generositatea lor o recunoaște nesfârșita pleiadă a marilor artiști din toate veacurile; iar iubirea lor de cultură o mărturisesc operele nemuritoare, păstrate cu scumpătate pentru urmași, care în mare parte se află și azi în mâinile bisericii. Ce ar fi devenit geniile mari, dacă nu găseau în jurul bisericii: casă, masă, daltă, marmoră și penel, — dacă nu găseau ocazie, ca să-și poată desăvârși talentul?

Biserica, ca și cea mai perfectă societate, are menirea și dreptul dela Dumnezeu de a face educația tinerimii. Strădania ei pe toate tărâmurile educării și a culturalizării, e un avantaj enorm pentru familii și națiuni, cari lipsite de Cristos, s'ar ruina. »Un tineret lipsit de creșterea religioasă și morală corectă, totdeauna va fi bolnav. Tinerii neobișnuși să respecte pe Dumnezeu, n'o să poată suporta nici disciplina unei vieți cinștite, și după ce n'au îndrăsnit să denege nimic poftelor sale, se vor preta ușor și la răsturnarea statelor« — zice Sf. Părinte în scrisoarea despre creșterea tineretului. Iar de altă parte experiența veacurilor ne arată, că adevăratul catolic, în virtutea învățaturii catolice, e tocmai prin faptul acesta și cel mai bun cetățean, atașat patriei sale, supus sincer autorității civile, sub orice formă de cârmuire legiuită.

Apoi face apel S. Părinte, la înțelegerea celorlalți doi factori de educație, familia și statul, recunoscându-le importanța, și arătându-le principiile cele mai sănătoase în creșterea tineretului. Familia pe sine se onorează când caută mijloacele cele mai eficace în educarea copiilor. Părinții se continuă în odraslele lor, le transmit calitățile lor. Se cuvine deci să aibă în copii lor: operele cele mai desăvârșite. Infricoșatul Judecător le va cere seamă de sufletele lor, și-i va răsplăti după merit.

Iar statele conlucrând în armonie cu biserica pe tărâmul educației, își vor consolida existența, vor avea cetățeni loiali și cinștiți. Tăria statelor și a națiunilor consistă în fermitatea caracterelor bune. Iar mormântul lor îl sapă slăbirea moravurilor și stricăciunea indivizilor. Le aduce aminte de menirea suprafirească a omului, de a ajunge după scurta vieață pământească, la fericirea fără de sfârșit.

Astfel de porunci numai acela poate să dea, care se simte părintele omenirii. O viziune atât de clară nu poate avea decât acela, căruia i-a spus Mântuitorul: »Ție-ți voi da cheile împărăției cerurilor«. Atâta tărie în convingere și fapte, nu poate avea decât acela, căruia i s'a promis, »că nici porțile iadului nu o vor birui«. Atâta preocupare de-a duce la îndeplinire planul divin al mântuirii nu poate avea decât acela, căruia i-a zis Cristos: »Indrăznește, căci eu am biruit lumea«.

Acesta e capul creștinătății. E Sf. Părinte, Papa, Părintele tineretului. Dinastia lui e de 2.000 de ani. Și va sta încă mult. Va sta până la judecata din urmă. Insuși Dumnezeu o ține în palmele sale. Valuri furioase

au trecut peste ea; vor veni poate și mai năprasnice. Dar dinastia aceasta de granit va sta.
»Nolite timere! Ego sum«.

Păr. Ioan Chișiu.

Papalitatea și Noi

— Maica Roma cea bătrână —
V. Alexandri

Sunt subiecte ce se îmbie prin mirajul ce-l stârnesc în jurul lor pentru a fi tratate, iar când te apropii de ele te copleșesc prin amploare și nu știi de unde să începi. A vorbi despre contactul — întodeauna spre binele, neamului nostru — cu vicariatul Sf. Petru și a-l înbulzi într'un articol cu proporții limitate, după vorba cronicarului „se sperie gândul”. De unde să începi și unde să sfârșești? Pentru că întreaga noastră viață națională a început să mijască și a crescut, întocmai așa cum floarea de trandafir își desface petalele, sub strălucirea soarelui apusean răspândit din incinta Bisericii Romane, din școala papalității. Ne vom mulțumi deci cu fragmente.

În școlile iezuiților din Polonia, dela Lwow și dela Bar, au învățat întâi tâlcuitori în grai românesc al trecutului nostru românesc. De pe buzele aprigilor ostași ai lui Isus și din cronicile Poloniei catolice au sorbit aceștia adevăruri mari că „*Dela Râm ne tragem și cu a lor cuvinte ni-e amestecat graiul*”, și din acelaș isvor au cules Grigorie Ureche și Miron Costin concepția istorică largă și organică asupra unității neamului nostru „*Moldoveni, Munteni și Ungureni, tot un neam suntem și odată descălecași*”.

Strălucirea limbei latine, din altarul și școala Bisericii latine, reuși să transforme complect felul nostru de a privi lumea. Și aceasta în câteva rânduri. Prin ea se alunga bezna slavo-bizantină ce anchilozase sufletul românesc în cursul celor cinci secole de stăpânire oficială. Dragostea și mândria de neam deveni aici mai intensă și credința în Dumnezeu mai vie. Și ce păcat că acest contact a avut o atât de scurtă durată și n'a avut puțința să se răspândească în masele popoului, pentru că acest crez în viața cu rosturi statornice a Moldovei ar fi făcut minuni.

În secolul următor, legăturile noastre cu Roma devin mai trainice, pentru că în anul 1700 Ardealul românesc prin pecețile Bălgradului reia legăturile de credință cu cetatea eternă, isvorul de apă vie a creștinismului. Glorioasa cetate imperială ne lăsase aici pe vremuri în gura barbarilor și acum aceeași cetate, dar cu aureola crescută prin sângele martirilor creștini, ne regăsește.

Ne regăsește, dar cum?! După vorbe lui Gheorghe Lazăr „în cele mai proaste și încenușate bordeie”. I-a fost milă de noi și a început să ne ridice din cenușa sufletului nostru și din cenușa noastră socială.

A curățit credința și zgura sufletului nostru de ereziile calvinilor. Ne-a arătat apoi drumul pe care trebuie să mergem pentru a deveni iarăși oameni. Papalitatea a deschis larg porțile culturii pe seama neamului nostru. De acum încetează pentru noi ca școala să mai fie privilegiul câtorva aleși, sau căzuți cu hărzobul din ceriu. Și pe când în Principate pentru românașii noștri, oropsiți de Fanar, păreau a fi suficiente școli de talia celei dela *Udricani*, unde cunoașterea psaltichiei era considerată ca o învățătură înaltă, fiii de țărani români mai răsăriți dela noi, sub oblăduirea bisericii romane, urmează la școlile catolice înalte din Ardeal, dela Viena și dela Roma.

Neapărat că orizonturile de viață cu care se întorceau erau altele decât cele ce le găseau aici acasă. Din belșugul de lumină a seminarilor romane și devotamentul adânc pentru credință, din mijlocul savanților, migăloșii tâlcuitori de codici cuprinzători de taine sfinte, din cuprinsul bibliotecilor bogate, veniau îndărăt ca să trăiască între ai lor, ca să îmbrace din nou straie miștoase țărănești și la altarele noastre umile să străjuiască o viață întreagă în răspândirea dreptei credințe și în ridicarea celor ai săi către idealuri pe care ei le trăiseră odată și pe care nu le mai puteau uita. Și ce e curios că în această îndeplinire a misiunii lor de apostoli ai neamului ei n'au cârțit în contra celor dați în seamă pentru luminare, nici n'au strămbat din nas. Și Doamne! câți oameni luminați nu și-au »irosit« viața — cum obișnuim noi să zicem — în cătunele noastre ardelene, pe atunci atât de primitive.

Pilda lui *Filipan*, dintr'un sat de pe câmpia Ardealului, povestită de istoricul Papiu Ilarian, cât e de grăitoare. Plecase părintele la târg cu un car de grâu, ca să-și mai astupe necazurile. Vânduse bine și încă de dimineață. Mulțumit se așază pe proșap, deslegă traista, scoase pâinea și cine știe ce-i mai puseră de acasă și »prânzi«. Și dacă veni omul la oraș, de ce să nu se distreze puțin? Dar cum? Plecă la academia clujană, către care-l mâna setea după ce cunoscuse odată. Aici tocmai, în cadre solemne, se făcea o promovare de doctor. Asista și guvernatorul Ardealului. Fiecare dintre asistenți avea dreptul să pună întrebări candidatului. Se amestecă în discuții și părintele Filipan. Guvernatorul Ardealului rămase uimit; părintele valah, cu biciul pe umeri, pusese cele mai strălucite

întrebări. Il invită la masă. Părintele Filipan îi mulțumi și se scuză că el »prânzire« cu pușin înainte. Apoi se întoarse acasă.

Și câți nu vor fi fost ca părintele Filipan! Dar nici unul nu se plânge în contra vitregiei vieții și a mediului atât de înstreinat de civilizația și cultura lumii.

S'a protestat și la noi, dar nu în contra păcatelor noastre explicabile, ci contra celor cari ne legaseră și căutau să ne păstreze în această lume de întuneric și mizerie. Protestul nostru n'a fost steril. Erudiția școlii romane, a desgropat toate mijloacele de ridicare a neamului nostru oropsit! Arsenalul catolic al Blaajului și Orăzii au răsturnat o lume și au ridicat alta în locu-i.

De aici a răsărit înțelegerea dela suflet la suflet între păstor și credincioșii noștri, precum și respectul părintesc către străjuitorii altarelor bisericii noastre și de aici mai ales dragostea și alipirea întregii no-

stre biserici față de Scaunul Papal al Romei. Pentru că din învățătura Romei a vorbit Șincai, Micu și Maior către toți Români, Lazăr către Munteni, Manfi, Coste și Bob către Moldoveni, Maiorescu către Olteni, iar Pumnul către Bucovineni, deșteptându-i din letargia streinismului.

Și dacă noi oamenii, din socoteli mărunte obișnuim să uităm multe, un lucru nu trebuie să uităm niciodată: Vicarul lui Isus, din cetatea eternă a Romei, în ceasuri de grea cumpănă pentru umanitate, prin învățătura sa, prin puterea sa spirituală, prin armata sa devotată a sărit în ajutorul lumii dezolate, și a determinat multe cotituri în spre bine ale istoriei.

Iar noi să ne aducem aminte că cele mai sterile pagini din trecutul nostru sunt acele în care ne aflăm mai îndepărtați de Roma și cred că nu e temerar să se spună că *aceasta ne-a indicat drumul prin care ne-am ridicat cu cinste între neamurile pământului.*

V. Bolca.

„Petre, iubești-mă mai mult decât aceștia?”

În goana-i nebună după ce-i trecător, lumea, sedusă de principiile »tatălui minciunii«, crede că adevărata cale este, și nu poate fi alta, decât aceea pe care merge ea.

Și uită că Apostolul, în epistoala sa I. c. cor., după ce a vorbit despre lucrările Spiritului Sfânt, cari se deosebesc mult de lucrările spiritului întunerecului, nu se arată prea mulțumit de a merge credincioșii pe aceea cale, fiind mai puțin perfectă (d'apoi a lumii?) ci le recomandă o alta: *„mai înaltă cale vă arăt vouă“* Care? »De. ași grăi în limbile omenești și îngerești... de ași avea prorocie și de ași ști toate tainele și toată știința și de ași avea toată credința... și de ași împărți toată avuția și de ași da trupul meu să-l arză iară dragoste nu am, nici un folos nu-mi este, (I. cor. 13). Iată aceasta e calea pe care vrea Sf. Pavel să meargă toți creștinii dar mai ales aceia cari sunt puși în fruntea altora! E calea *»cea înaltă a dragostei«*,

Cu cât cineva este pus în Biserică, într'un loc mai de cinste, cu cât i s'au încredințat de îndeplinit lucruri mai importante, cu atât cere Isus, dela unii ca aceștia, mai mare dragoste.

De aceea, când vrea să-și încredințeze oile sale — pentru cari, el, Păstorul cel Bun, își pusese viața — lui Petru, vicarului său, vrea să se asigure întâi de dragostea acestuia. *„Simone a lui Iona iubești-mă mai mult decât aceștia?”* Și numai după întreita mărturisire a acestuia îi încredințează turma, constătătoare din mielusei și oi — simpli credincioși și conducători mai mici — *»Paște mieluseii mei, paște oile mele«*.

Nu trebuie de loc să ne mire pentru ce pretinde Păstorul iubire dela vicarul său. E lucru natural, doar, să pretinzi pentru împlinirea operei celei mai sublime și dumnezeiești — cum este conducerea sufletelor la

mântuirea veșnică — mijlocul cel mai dumnezeesc, iubirea. Ce s'ar fi ales de sufletele încredințate lui Petru și urmașilor săi, Papii dela Roma, dacă aceștia nu aveau la inimă mântuirea lor, ci interesul meschin al unor mercenari »ale cărora nefiind oile ale lor, nu le pasă de ele?» Opera grandioasă a Celui ce și-a iubit pe ai săi »până în sfârșit« și s'a dat »preț de răscumpărare«, pentru ei, ce ar fi devenit de era încredințată în mâinile unor profitori egoiști? Nu, n'a lăsat Cristos ca cei puși la cârma corabiei sale, să înnece sufletele sau să le lase de capul lor.

Petre iubești-mă? Și cât de tare? Te sfiești a-mi spune? Iată te previn eu. Astfel vreau să mă iubești încât să-ți dai viața precum eu mi-am dat viața ca să curățesc Biserica în sângele meu și să o fac să nu aibă nicio pată. Aceasta o vei face-o și tu Petre. Ți-o prezic. „Când erai mai tânăr te încingeai singur, când vei îmbătrâni, altul te va încinge. Și aceasta a zis, însemnând cu ce moarte va preamări pe Dumnezeu«. Și a murit Petru moarte de martir. Și au murit și alți Papi, urmași de-ai lui, aceeași moarte (în veacurile dintâi aproape toți Papii au murit moarte de martir). Pentru ce? Pentru ca să se asemene cu Cel ce »sufletul și l-a pus pentru oi«. Pentru ca să arete și în faptă, (și încă în cea mai nobilă, moartea) că îl iubesc pe Cristos. Pentru ca să arete în sfârșit că și-au înțeles misiunea pe pământ, de a conduce, pe meleagurile veșnice, sufletele încredințate grijii lor.

Charitas Christi urget nos«, a zis sf. Pavel. Acelaș dor fierbinte l-a »mistuit« și pe Vicarul lui Cristos din toate timpurile: »Da mihi animas, caetera tolle«, — zicea Bara, regele Sodomei către Avram, când acesta se întorcea din lupta cu cei 5 regi.

Acelaș lucru l-au repetat Papii în toate tim-

purile. Și actualul Papă, prin pacea din Lateran, a dovedit lumii întregi, încă odată, că ține mai mult la suflete decât la »Statul Papal«.

»Lumea nu-i înțelege pe acești oameni »a căror petrecere este în ceriuri«, și de aceea i-a bârfit întotdeauna, ba că ar vâna după plăceri (cazul câtorva papi, abia 5 din 261, l-au generalizat la toți); ba că au umblat după onoruri deșarte (de aceea se numesc »Servi servorum Dei« !); ba că au râvnit averi mari (parcă le-au prădat, când le-au avut, iar când nu, parcă le-au furat!). — Lumea, care scormonește în pământ și

care nu vede mai departe dinaintea nasului său, va vorbi totdeauna rău despre »oamenii lui Dumnezeu«. Când nu va mai vorbi, rău va fi, căci în cazul acesta nu vor mai fi servii lui Cristos ci servii lumii. »Dacă vreau să plac lumii, nu mai sunt servul lui Cristos«. — Iar Pontificii romani n'au căutat să placă lumii, ci lui Cristos, după cum învață istoria.

Cei ce au ochi, să-i deschidă mai bine și să vadă că, »Servi servorum Dei«, nu interesele lumești le-au căutat, ci pe cele dumnezeiești. Charitas Christi urget nos«.

P. B.

PAGINA AGRU-LUI.

De-ale noastre.

Un gând curat și bun, potrivit cu ritmul vremii, s'a înfăptuit înainte de asta cu 7 ani, când s'au pus bazele organizației Agru. De fapt aceleași nevoi sufletești și aceleași primejdii sociale pândeau pe singuraticii creștini, familia și toată societatea la noi, deopotrivă ca la alte neamuri și într'alte țări, unde lupta bună creștinească, în cadre organizate este purtată demult; căci Biserica catolică, vie și totdeauna la datorie, înfruntă toate valurile vieții omenești și ispitele diavolești, conștiință de misiunea și originea ei dumnezească. Veche, statornică în adevăruri și principii, și peste tot în cele divine din cari o iotă nu se schimbă, dar pururea nouă, viguroasă și modernă în felul promovării binelui și a combaterii răului.

Intr'alte țări cadrele, în care sunt angajați combatanții laici în apostolatul religios, se numesc cadre ale acțiunii catolice, iar mișcarea toată simplaminte Acțiune Catolică.

Este clar și evident, că dacă aceeași este țința, mijloacele și patronarea sau diriguirea acțiunii, care de altfel nici nu poate să fie alta, căci numai una este misiunea apostolică, cea primită de sus, organizația se va numi ici Agru, colo Acțiune Catolică, dar numai numele este altul, căci în esență, în firea lor, aceste două, nu sunt două, ci una.

Prin urmare mișcarea aceasta, pe care poate o vedem, sau numai auzim despre ea, în liniile ei generale și fundamentale este una și aceeași în toată Biserica Catolică, din care și noi uniții facem parte. Una este aproape până la cele mai mici detalii. Doctrinar, este totdeauna și într'una, căci, după cum s'a arătat mai sus, numai una poate să fie. Se diferențiază în aplicare și atunci capătă numirea după loc și națiune. Așa avem acțiune catolică franceză, italiană, cehoslovacă, austriacă, polonă ș. a., iar la noi, dacă nu și-ar fi luat numele Agru dela inițialele numelui extins Asociațiunea Generală a Românilor Uniți, s'ar numi Acțiunea Catolică Română (și cine știe dacă odată nu-și va lua de fapt acest nume), fiind adecă pen-

tru noi, ceea ce este, într'una, Acțiunea Catolică franceză pentru Francezi, cea polonă pentru Polonezi, spaniola pentru Spanioli, sau italiana pentru Italieni etc. De fapt în amănunte găsim diferențieri în diferitele statute, cari uneori privesc direct diferențierile și particularitățile speciale ale unui popor, sau provin din deprinderea practică a mișcării.

În statutele Acțiunii Catolice Cehoslovace găsim că, ea consistă în »pornirea și unirea organizațiilor active ale catolicilor pentru înnoirea spirituală a Republicii Cehoslovace, după principiile credinței catolice«¹⁾. În Austria găsim că intenționează, »ca prin acțiunea catolică, expresiunea vie a bisericii militante de pe pământ, ținând seamă de împrejurări speciale, să traducă în fapte principiile catolice despre viața individuală, familiară și socială«²⁾. Iar Acțiunea Catolică Polonă, pe lângă că spune în general, ca cea franceză și cea italiană, că are menirea de a uni și coordona asociațiile deja existente pentru apostolatul laic la lumina principiilor pomenite mai sus, coborând la practică, spre diferențierea de alte statute, în rândul întâiu are în vedere viața catolică din țară și examinarea nevoilor locale³⁾. La fel glăsuiesc și statutele Agru-lui nostru în Art. 3, ținând seamă de condiția noastră în care ne găsim, în cadrele Bisericii Catolice cu care ne-am unit. Toate sunt mișcări sociale de apostolat laic.

Ținem să remarcăm acum dela început unitatea organizațiilor de apostolat laic, pentru că în cele ce urmează și în viitor, vom cerceta cât mai profund și vom arăta sensul acestor organizații, privind uneori înfățișarea lor la alte popoare, de unde, din experiența mai multor zeci de ani de muncă organizată, din deprinderea a zeci de milioane de înrolați în apostolia mântuitoare, la lumina de veacuri mereu luminătoare și răspândită de

¹⁾ I. Will, S. I. Biblische und dogmatische Grundlagen. München 1932; p. 2.

²⁾ I. Will, S. I. op. cit. p. 3.

³⁾ Statut et Constitution de l'Action Catholique en Pologne, N. 6 a)

Papi de pe Scaunul Apostolic al Romei, noi Români și Agru-l nostru, multe putem învăța și multe găsim de-a gata, și în teorie și în praxă, fără să ne risipim energia în eventuale experiențe zadarnice.

De fapt *pagina Agru-lui* va avea menirea să se ocupe cu chestiuni de felul acesta ale noastre, ale Agrului.

Nevoia de cunoștințe noi și mai bogate asupra acestei forme de apostolat, care se simte și se semnalează, nu este decât un semn bun. Alături de activitatea organizației, preocupările doctrinare și de noi cunoștințe nu sunt decât la locul lor.

În apus găsim că se fac cursuri speciale, și se folosesc toate prilejurile binevenite ale congreselor și ale adunărilor pentru a pătrunde cât mai mult temeiul și adâncă însemnătate a asociațiilor pentru apostolatul laic. La 29—30 Martie 1934, s'a ținut în Roma un congres al asociațiilor catolice femești. Cu această ocazie, în cele două zile consecutive, asistentul general al Acțiunii Catolice Italiene, Monseniorul Pizzardo, arhiepiscop de Nicea și Subsecretar de Stat al Vaticanului, în două conferințe adresate congresistelor a tratat despre acțiunea catolică considerată în sine, și despre așezarea ei în fața altor organizații ajutătoare, și față cu politica. Așa se face la alte congrese, în presă, în seminarii și școale.

Apostolatul laic.

În cele ce urmează deci vom vedea mai de aproape și mai amănunțit ce este, în ce consistă, și cum se

desfășoară munca de apostolat laic, atât de viu și mult recomandată, susținută și ilustrată de Papi și în special de Preafericitul Părinte Pius XI, încât cine nu este alături, pentru această mișcare și apostolat, n'ar putea să spună, decât că este împotriva Sfântului Scaun, potrivit Papii.

Aici putem ajunge cu ignoranța. Nu place și nu poți să îndrăgești un lucru al cărui folos și rost nu-l cunoști. De rea voință nu poate fi vorbă, doar apostolatul laic nu este un lucru nou în sine, ci numai în formele lui mai recente mai îngrijite, studiate conform împrejurărilor. Adecă numai organizația lui este nouă, în practică însă el datează de-odată cu creștinismul. Insuși Mântuitorul se referențe la *lumina* faptelor bune (Mat. 5, 19), care propovăduiește, iar într'alt loc stăruiește pentru *conlucrarea* tot atât de universală ca lumina: »cel ce nu este cu mine, împotriva mea este; și cel ce nu strânge cu mine risipește« (Luc. 11, 13); și într'un loc și într'altul este personificarea spiritului apostolic comun.¹⁾

Iar apostolii Petru și Pavel pomenesc în scrierile lor pe cei ce le-au stat într'ajutor la propovăduire (Filip 4, 3), vestind apoi și ei bunătățile (I. Pet. 2, 9). Practica apostolatului laic este veche, așa că cu vremea a ajuns să fie tratată și în mod teoretic, făcând obiect de lecții și de cursuri, de adevărată știință redactată cu sistem și metod în manuale.

G. S.

¹⁾ G. Will S. I. L'Azion Cattolica, fondamenti Biblici e Dogmatici, Roma 1932, p. 24.

† Episcopul Roman Ciorogariu

În noaptea de 21 Ianuarie crt. a trecut la cele veșnice, în reședința sa dela Oradea P. S. Sa Episcopul Roman Ciorogariu. S'a stins ca o făclie, după o boală de câteva săptămâni, în cursul căreia, — cum aflăm din foaia oficială a eparhiei ortodoxe din loc, — s'a împărțășit zilnic.

Născut dintr'o fruntașe familie de agricultori, după strălucite studii, făcute în țară și străinătate, ajunge întâi profesor, iar mai apoi director al institutului pedagogic-teologic ortodox din Arad. Dar nu se mulțumește numai cu catedra, ci ia parte la toate mișcările culturale și naționale din aceasta vreme. Intemeiază, împreună cu alți fruntași »Tribuna Poporului« care devine mai apoi »Tribuna« din Arad. Din 1900 până în 1917 redactează revista »Biserica și Școala«, organul oficial al acelei Eparhii. În acest an este ales de vicar episcopesc și președinte al consistorului dela Oradea, pe care-l reorganizează cu elemente tinere și

cu puteri noi. După înfăptuirea idealului nostru național, sinodul electoral din 16 Octombrie 1920 îl alege cu unanimitate de voturi în fruntea nou înființatei eparhii.

Din cauza odiosului atentat din 8 Decembrie 1920 dela Senat, de unde s'a ales cu brațul drept fracturat, e silit să-și amâne hirotonirea de episcop până în Martie 1921. Inscăunarea însă are loc abia în toamna următoare. Cu un elan tineresc începe organizarea noiei eparhii. Deschide Academia teologică, înființează Tipografia Diecezană, și încă în 1921, bătrânul gazetar înființează »Legea Românească«. Cu prilejul jubileului său de 75 de ani întemeiază un fond pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor din Eparhie. Pentru meritele sale culturale și naționale a fost distins cu mai multe decorații. Cu el dispăre »nestorul« episcopatului ortodox român și unul din luptătorii noștri naționali cei mai de seamă de pe vremuri.

Odihnească în pace!

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 18/1936.

Concurs la postul de cantor din Popești.

Curatorul bisericii rom. unite din Popești protopopiatul Marghita publică concurs la postul de cantor pe ziua de 9 Februarie a. c. pe lângă următoarele retribuțiuni: 8 jug. pământ arător — fânaș clasa I, 1 jug. mic intravilan, drept la pășunat și stoalele îndătinate. Concurenții se vor prezenta în persoană aducând cu sine diploma de cantor, certificat de serviciu și moralitate dela preotul local. Alesul va avea datoria să instrueze elevii de școală la cântările liturgice. Cei capabili de a conduce cor vor fi preferiți.

Popești, la 18 Ianuarie 1936.

Curatorul.

Ad. Nr. 12/1936.

Concurs la postul de cantor din Ghirolt.

Pentru complenirea postului de cantor la biserica gr. cat. română din parohia Ghirolt (protopopiatul Tășnad), județul Sălaj, se publică concurs. Retribuțiuni:

1. Folosința ălor 8 jugh. 110 st. □ pământ, din care 1 jugh. fânaș, restul arător.
2. Ștoalele îndătinate.

Locuință în natură ori indemnizație de chirie nu se dă.

Concurenții se vor prezenta în persoană pentru a cânta în biserică, într-o Duminică sau sârbătoare, până la 23 Februarie 1936, când se va face alegerea. Pentru deplasare, concurenților nu li se restituiesc spesele.

Doritorii de a ocupa acest post, pe lângă cererea adresată Oficiului parohial local, vor mai alătura diploma de cantor precum și un certificat de moralitate eliberat de preotul concurentului.

Ghirolt, la 22 Ianuarie 1936.

Curatorul.

No. 403/1936.

Te Deum pentru Preafericitul Părinte.

În 6 Februarie crt. Preafericitul Părinte Papa Pius XI. își serbează a 14-a aniversare a alegerii Sale de Cap al Bisericii, iară în 12 Februarie crt. aniversarea a 14-a a încoronării Sale de Pontifex al Bisericii Romane. Aceste aniversări sunt sărbători nu numai pentru acela, care s'a învrednicit a fi »moștenitor al scaunului Apostolului Petru«, ci este sărbătoare pentru toți fiii credincioși ai Bisericii lui Cristos, cari, pe calea către mântuire, conduși sunt de urmașul legitim al marelui Păstor, Petru, căruia Mântuitorul i-a încredințat turma sa, zicându-i: »paște oile mele, paște mielușii mei«.

Pentru ca în această ocaziune să ne mărturisim și noi credința și dragostea noastră către Locțiitorul

Domnului pe pământ și Capul văzut al celei »una, sfântă, catolică și apostolică« Biserică, din care suntem fericiți a face parte, în Duminică din 9 Februarie crt., ce cade între cele două aniversări, în toate bisericile din Dieceza Noastră, la sfârșitul Sf. Liturghii se va oficia un Te Deum, cântându-se Doxologia cea mare și cetindu-se rugăciunea pentru Papa.

O vom face această și pentru a ne arăta adâncă noastră recunoștință față de Preafericitul Părinte, care în mod deosebit își manifestă dragostea Sa părințească față de biserica noastră românească, căreia și acuma, în luna Octomvrie 1935 i-a făcut un dar princiar prin Colegiul românesc, ce l-a clădit în centrul creștinătății, în Roma, în apropierea Vaticanului, și al căruia inaugurare solemnă urmează să se facă la Buna-Vestire din acest an.

Oradea, 1 Februarie 1936.

CRONICI

— **O distincție binemeritată.** La timpul său am anunțat și noi în revista noastră despre »faptul evocator de vremuri mari«: dania de 600.000 Lei a D-lui *Dr. Augustin Ferențiu*, fost primar, și primcuratorul bisericii noastre din Satu-Mare.

Binefacerea, întocmai ca luna, numai când e plină e frumoasă; și binefacerea de care vorbim e și frumoasă și mare. Mare prin circumstanța fericită care i se adaugă. »*Bis dat qui cito dat*«, adică cine dă la vreme, dă de două ori.

Scrieți injuriile pe nisip, săpați binefacerile în marmoră, spunea un autor străin. Istoria micului nostru Sion unit cu Cetatea vârhovnicului Petru și istoria neamului românesc, deopotrivă, vor grava la loc de frunte binefacerea mare, făcută în timpuri grele a primcuratorului *Dr. Augustin Ferențiu*.

De data aceasta facem un mic act de recunoștință față de distinsul donator și o plăcută datorie față de cititori, când anunțăm că același *Dr. Augustin Ferențiu* a fost decorat de *Pontifexele Romei Papa Pius XI*, cu ordinul *Sf. Grigorie cel Mare* în rang de cavalier.

Felicităm din inimă și transmitem sincere urări de bine celui ce a binemeritat această distincție papală, iar Cerului și Stăpânului lui nu vom înceta a-i cere mulți, mulți și fericiți ani celui ce știe să-și identifice, într'un chip atât de laudabil, idealurile sfinte ale neamului său cu idealurile mai sfinte ale scumpului nostru Sion unit cu Roma.

La mulți ani!

— **Expoziția mondială a Presei catolice.** Din prilejul împlinirii a 75 ani dela apariția ziarului »*L' Osservatore Romano*«, semi-oficiosul Vaticanului, va avea loc în Vatican o expoziție mondială a presei periodice catolice. Expoziția va fi un omagiu adus Sfân-

tului Părinte Papa Pius XI. Cu acest prilej, va avea loc și un congres internațional al ziaristilor catolici. Acum suntem în situația de a anunța că numita expoziția se va deschide în 12 Mai, sărbătoarea Sf. Achile și Nereus, ziua onomastică a Sf. Părinte. Ea va rămâne deschisă șase luni. În acest timp va avea loc în Roma mai multe întruniri și congrese importante. În afară de congresul asociației „*Union Internationale de la Presse Catholique*”, se vor întruni acele pentru *Presa Bună*, pentru instrucția și pregătirea ziaristică, pentru moralizarea publicității, pentru cinematograful educativ, cu o deosebită privire la presa lui, și altele, în legătură cu prăznurile centenare ale Sf. Silvestru Papa.

Expoziția va avea trei secții mari. Cea dintâie va fi dedicată istoriei generale a jurnalismului, a situației prezente a periodice, cu o deosebită privire la cea catolică, ilustrând problemele ei morale și tehnice.

A doua, va trece în revistă presa periodică catolică a singuraticelor țări cari iau parte, inclusiv cele de Misiune. Până în prezent au aderat peste 50 de națiuni, ale căror periodice vor fi expuse în 28 de sale.

În a treia secție vor fi expuse publicațiile periodice ale Congregațiilor și ale Ordinilor religioase, colaborării misionare și cele ale Acțiunii Catolice.

Palatul expoziției, clădit de celebrul arhitect milanesez, G. Ponti, ajutat de alți arhitecți de seamă străini, mai ales la salele naționale, acopere o suprafață de 6000 m. □. Alături de acest pavilion principal se mai construiesc altele mai mici de câte 1000 metri pătrați. La aceasta Expoziție, unică în felul ei, iau parte și publicațiile periodice catolice române. Lucrările pentru adunarea și pregătirea materialului au fost încredințate unui comitet național, compus din canonicii Ioan Georgescu, Aloisie L. Tăutu și din delegații eparhiali: Can. I. Agârbiceanu pentru Cluj—Gherla, Augustin Pop O. S. B. M. pentru Maramureș, Dir. Alex. Lupeanu-Melin pentru Blaj, I. Rațiu pentru Lugoj și C. Tămăian pentru Oradea.

— **Pelerinaj la Roma. Din prilejul inaugurării noului Colegiului românesc din Roma — fundațiunea Sf. Părinte Papa Pius XI. — A. G. R. U. organizează un pelerinaj, în condiții foarte avantajoase, cari se vor publica la timp. Pelerinajul va dura 15 zile. Plecarea se va face din Oradea în 19 Martie 1936. Itinerarul este următorul: Oradea—Budapesta—Trieste Veneția (oprire de o zi și jumătate)—Padova (oprire 1 zi)—Florența (oprire 1 zi și jum.)—Roma. La Roma se stă 6 zile. Între timp se poate face excursie la Napoli—Pompei—Capri. La reîntoarcere: Roma—Milano (oprire două zile)—Trieste—Budapesta—Oradea. Anunțările se pot face de pe acuma la Biroul Agrului—Cluj. Str. N. Iorga 6—8.**

Tipografia Românească, Oradea.

BIBLIOGRAFIE

— *Dumitru Neda: Sfântul în redingotă.* — Ven. Con-tardo Ferrini (Biblioteca „*Tinerimea Nouă*”. Seria B. Nr. 2).

Minunat este Domnul întru sfinții săi, și minunați sunt sfinții Domnului în ochii oamenilor. Minunați, cei ce au minunat lumea prin minunile, profețiile și extazurile lor; minunați și cei ce n-au făcut nimica minunat, trăind o viață în care n-au săvârșit decât fapte comune — nimic extravagant — totuși ceea ce ne minunează e modul cum le-au săvârșit. *Communia, sed non communiter*; și minunat este Domnul și întru aceștia.

Dacă viața plină de privațiuni și mortificări extraordinare la care s'au supus unii sfinți, ne umple de groază întreaga noastră fire slabă, — minunile, profețiile și extazurile stănesc în noi un sentiment de cinste, față de cei pe cari Dumnezeu i-a învrednicit de așa mari daruri; — încrederea ne-o dau însă cei ce n-au făcut în viață altceva decât ceea ce facem, sau putem face foarte ușor și noi, numai să vrem. Dar să vrem, nu să avem numai velleități. Pilda vieții acestora e o putere ce te atrage în mod aproape irezistibil și te face să-i imitezi.

Viața unui atare sfânt ne-o prezintă Păr. Dumitru Neda în cartea ce poartă titlul: „*Sfântul în redingotă*”. Iată pentru ce socotim că această carte, care cuprinde viața unui sfânt, ale cărui fapte n'au ieșit din comun, decât prin măiestria lui „de-a realiza pe toată linia privilegiile supranaturale ale creștinului ce se află în statul darului sfinților” (pag. 139), dând faptelor acestora un scop supranatural: mărirea lui Dumnezeu, și așa făcându-le de o valoare infinită, — merită o atenție mai mult decât comună.

Cartea întreagă are 144 de pagini. — Luând în considerare fondul, nu avem de spus autorului decât cele mai sincere cuvinte de laudă — și mulțumită — pentru o atât de fericită alegere, rugându-l să ne mai surprindă cât mai în curând cu alte lucrări cu subiect asemănător. Îl știm în stare și-l credem foarte indicat pentru așa ceva. Rămâne să-și facă timp și o chestiune ca aceasta merită timp.

Noi, Românii uniți, avem datorită de a răspândi și populariza în masa poporului român cunoștințe ce privesc viața sfinților Bisericii catolice. Datorită aceasta e mare, căci obligă în virtutea unei îndatoriri mari, pe care o are fieștecare bun român: *unirea bisericilor românești*. Căci cunoașterea vieții glorioase a sfinților ce-au răsărit în „via Domnului” — în toate veacurile, — fie acel veac al necredinței ori al scepticismului, fie veacul vitezei ori al luminii — indiferent cum i-s'ar zice —, nu va fi una din cauzele cele mai neînsemnate pentru care, într-o zi mare se va reface ce a stricat ignoranța și menține încăpăținarea și fudulia. Doar e vorbă de cunoașterea cât mai temeinică a unei note a adevăratei Biserici a lui Cristos; și anume, a notei care arată în mod vizibil că Biserica adevărată a lui Cristos e un organism viu. Sfinții sunt produsul adevăratei Biserici a lui Cristos.

Minunată e Biserica catolică întru sfinții săi și minunați sunt și sfinții Bisericii catolice în ochii oamenilor; mai „minunați” sunt cei ce ochi au și cu văd, urechi au și nu aud. Să intensificăm lumina și să strigăm mai tare.

Stilul lucrării e înflorit, bogat în expresiuni și imagini potrivite pentru a-ți trezi noul idei. — Prețul, 20 Lei. S. P.

— **ADMINISTRATIVE.** On. noștri abonați sunt rugați să binevoiască a ne achita cât mai neîntârziat abonamentele restante.

— On. abonați cari nu primesc la vreme revista sunt rugați a reclama numaidecât. Numerele mai vechi nu le putem trimite decât contra cost.

Redactor: Coriolan Tămăian